محرم در کهگیلویه و بویراحمد با آیین‌های محرمی

مردم کهگیلویه و بویراحمد با آیین‌های شروه‌خوانی، کتل‌بندی، دمام زنی، مویه خوانی، ترقوخوانی، حجله امام قاسم (ع) و تعزیه‌خوانی در این استان اقامه عزا کرده‌اند. شروه‌خوانی(نوای جانسوز) زنان ایلی کهگیلویه و بویراحمد در رثای مظلومیت امام حسین (ع) و یاران باوفای آن حضرت است که از سوی زنان و دختران به گویش‌های مختلف به‌صورت تک‌خوان اجرا می‌شود. در این آیین زنان و دختران ایلی و عشایری با بستن کمربندها و شال‌بندهای سیاه اطراف زن نوحه‌خوان حلقه می‌زنند و در غم مظلومیت شهدای کربلا سوگواری می‌کنند. کتل‌بندی و سیاهپوش کردن نیز در شب تاسوعا و روز عاشورای حسینی در این خطه اجرا می‌شود. در آیین عاشورایی زنان عشایری حجله‌ای هم برای حضرت قاسم (ع) و گهواره‌ای (به زبان محلی تهته) برای حضرت علی‌اصغر (ع) وجود دارد. اوج عزاداری مردم این استان، تعزیه‌خوانی است که در میان اقوام، ایلات و مناطق عشایرنشین این خطه اجرا می‌شود. / جام جم دیلی

با سعید محمودی ازناوه گفت‌وگو کرده‌ایم؛ هنرمندی که ۳۰ سال عکاسی‌اش از آیین‌های عاشورایی در کتاب مصوری به نام «عاشورا در چهارگوشه ایران» به چاپ رسیده است

ایران در عاشورا

فاطمه مرادزاده
ایران

قرن‌هاست که مردم ایران‌زمین با شروع سال قمری و ایام محرم، با آیین و رسوم مختلف که برخی‌شان برگرفته از آیین‌های سوگ باستانی ایرانیان است، برای امام سوم شیعیان اقامه عزا می‌کنند. این آیین‌ها گرچه غمبار و حامل پیام عاشوراست؛ پیام چگونه آزاده زیستن و زیبا رفتن؛ اما در نحوه و شکل و شمایل اجرا هم جذابیت و زیبایی‌های منحصربه فردی دارد که می‌تواند به‌عنوان میراث معنوی یکی از کهن‌ترین و باصالت‌ترین ملت‌های روی زمین، همچنان حفظ و به سایر ملل سراسر جهان معرفی شود. وقتی پای ثبت و معرفی به میان می‌آید اما هنر حرف اول را می‌زند و رسالت به قلم و قلم‌مو و دوربین سپرده می‌شود تا بنویسند و تصویرگری کنند و به تصویر بکشند و جاودانه کنند. از سوگواره عاشورایی که در جهان به گستردگی آن وجود ندارد، گرچه زیاد گفته شده و کمی هم نوشته شده اما کمتر مجموعه عکس و تصویری یکجا جمع و منتشر شده که بتواند آیین‌های چهارگوشه ایران را ثبت، ماندگار و معرفی کند. هفته گذشته اما از یك مجموعه در این زمینه با عنوان عاشورا در چهارگوشه ایران رونمایی شد؛ مجموعه‌ای نفیس که طی ۳۰ سال عکاسی از آیین‌های عاشورایی در ۸۵ نقطه ایران توسط سعید محمودی ازناوه، هنرمند ۵۴ ساله تهرانی، ثبت و مستندنگاری شده است. البته آثاری از بیش از ۲۰ عکاس هنرمند دیگر از دوره قاجار تاکنون در این مجموعه گنجانده شده تا دربرگیرنده آیین‌های تمام ایران باشد. این مجموعه که با کاغذ گلاسه و در ابعادی بزرگ به چاپ رسیده، مهر تایید کمیته ملی یونسکو به همراه مقدمه‌هایی از حجت‌ا... ایوبی، دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو، آیت‌ا... سید محمدجواد علوی بروجردی، پروفسور سیدحسین نصر، پروفسور یان ریدر، استاد بازنشسته دانشگاه منچستر انگلستان و دکتر پیتر فورد، استادیار مطالعات اسلامی را بر پیشانی دارد. با سعید محمودی، عکاس این مجموعه گفت‌وگو کرده‌ایم که در رشته حفاظت و مرمت آثار تاریخی در مرکز آموزش عالی سازمان میراث فرهنگی تحصیل کرده و عکاسی را در کنار تحصیل به‌عنوان یك رشته هنری آموخته است و مجموعه این دو، شده عکاسی از ایران و میراث تاریخی و فرهنگی و طبیعی و گردشگری‌اش، به‌ویژه عکاسی از آیین و رسوم ایرانیان که بخش مهم آن متعلق به آیین‌های عاشورایی است. محمودی نشان درجه یك هنری را سال ۸۷ و به‌دلیل فعالیت و انتشار مجموعه‌هایی درخصوص ایران‌شناسی از وزارت فرهنگ و ارشاد دریافت کرده است. از او بیش از ۲۵ عنوان اثر اختصاصی در زمینه ایران و میراث ملموس و ناملموسش به‌صورت کتاب به چاپ رسیده و آثارش در ۴۰ نمایشگاه انفرادی در ایران و خارج از ایران در معرض تماشا گذاشته شده است. محمودی کتاب مصوری هم با نام اربعین دارد که مربوط به پیاده‌روی در مسیر نجف تا کربلاست. عکاسی از نسخ خطی مصحف ایران (برگزیده ۱۸۳ قرآن خطی ایران به کوشش مرحوم دکتر محمدعلی نجفی) و عکاسی از حرم امام رضا(ع) با عنوان «در این قطعه از بهشت» هم از جمله فعالیت‌های هنری اوست. عاشورا در چهارگوشه ایران تازه‌ترین اثر اوست.

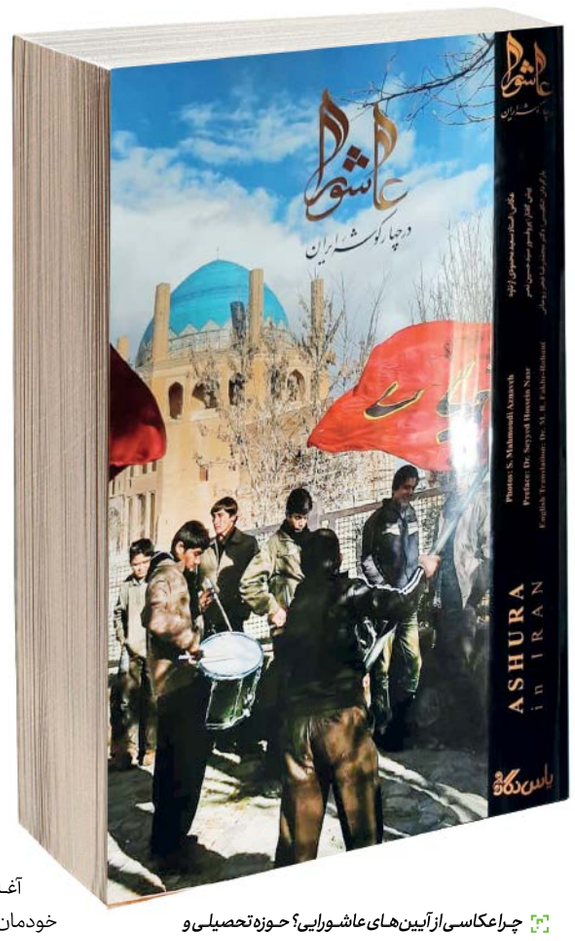

چرا عکاسی از آیین‌های عاشورایی؟ حوزه تحصیلی و فعالیت شما ایران‌شناسی و میراث فرهنگی و ثبت جذابیت‌های میراثی و گردشگری ایران است، از این حوزه چطور به آیین‌های عاشورایی رسیدید؟

عکاسی از حوزه‌های مختلف ایران‌شناسی از همان اول مورد توجه من بود اما عکاسی در این حوزه خیلی وسیع است و دامنه گسترده‌ای دارد که میراث معنوی و ناملموس هم یکی از زیرشاخه‌های آن است و من هم همزمان با این‌که سوژه‌های میراثی و گردشگری و طبیعت را دنبال می‌کردم، عکاسی از آیین و رسوم مذهبی و غیرمذهبی مردم ایران را در دستور کارم قرار دادم. البته متصل شدن به آیین‌های عاشورایی شاید دلیل عمده‌اش پیوند آبا و اجدادی من به روستای ازناوه کاشان (همجوار با مشهداردهال) باشد. در ازناوه هرساله ایام محرم مراسم نخل‌گردانی برپا می‌شود و اتفاقا من هم از کودکی در این مراسم حاضر بودم، به‌ویژه آن‌که خانواده ما هم علم‌دار بودند یعنی یکی از علم‌ها متعلق به پدربزرگ و پدر و عموهایم بود. پس خودم پیوند دلی و ذهنی با این آیین داشتم، بنابراین همزمان با این‌که در سال ۶۸ عکاسی ایران‌شناسی را شروع کردم، در اولین محرم هم عکاسی از آیین‌های عاشورایی را آغاز کردم. عکاسی را هم از روستای خودمان شروع کردم. سال بعد خواستم دوباره از محرم عکاسی کنم اما به‌نظرم آمد عکاسی از آیین نخل‌گردانی ازناوه تکراری است و باید به سراغ روستاها و مناطق دیگری بروم. خانواده من آن موقع ساکن شهر اصفهان بودند بنابراین محرم دوم از آیین‌های تعزیه و تکایای آنجا عکاسی کردم و خلاصه این‌که هر سال به یك شهر و روستا رفتم تا سوژه‌ها تکراری نباشد. بعد هم از فکرم گذشت که هرکسی کاری برای امام حسین می‌کند، خب من هم برای ایشان عکاسی کنم و این شد که به کارم نظم دادم و آن را روش‌مند و برنامه‌ریزی شده به مدت ۳۰ سال شمسی دنبال کردم تا امسال که به‌صورت مجموعه‌ای چاپ شد. البته من همچنان به سفرها و عکاسی‌ام در این حوزه و در مناطق و شهرهای باقی‌مانده ادامه خواهم داد.

مراسم سنگ‌زنی روز عاشورا در ابیانه

کرنی‌زنی در روستای بی‌بالان در رودسر گیلان

مگر تصاویری که در کتاب عاشورا در چهارگوشه ایران دارید متعلق به آیین‌های کل کشور نیست؟

نه دقیقا. سال بیست و هشتم سفرهایم (پس از کتاب اربعین) بود که فکر کردم تصاویری که گرفته‌ام و متعلق به آیین‌های حدود ۲۴ استان است، حالا به جایی رسیده که بشود به صورت مجموعه‌ای از آیین‌های خاص (و نه آیین‌های کل کشور) به چاپ برسد، بنابراین با ناشر صحبت کردم ولی ایشان نظرش این بود که بهتر است کتاب را با محوریت عاشورا در چهار نقطه ایران به چاپ برسانیم که ارادت همه ایرانیان (حتی هموطنان سنی، ارمنی و زرتشتی) را به امام حسین نشان دهد؛ یعنی از هر استان حداقل یک عکس در مجموعه باشد. با این حساب مجموعه من جامع و دربرگیرنده کل کشور نبود، بنابراین به پیشنهاد ناشر تصاویری از آیین سایر استان‌ها از هنرمندان دیگر هم در کتاب گنجانده شد.

یعنی چه تعداد از عکس‌های کتاب متعلق به شما و چه تعداد برای بقیه هنرمندان است؟

از ۲۵۹ عکسی که در کتاب به چاپ رسیده، ۱۸۰ عکس متعلق به من است. ۹ قطعه از عکس‌های دوره قاجار است که فقط نام یکی از عکاسانش به نام آنتوان سورگین مشخص است. حدود ۲۵ قطعه عکس هم از دوست و همکارم سید اصغر خدایی است که در برخی سفرها همراه هم بودیم.

خب بیش از ۲۰ سال سراسر ایران را گشته و عکاسی کرده‌اید. کدام یک از آیین‌های عاشورایی به نظرتان جذاب‌تر آمده است؟

مراسم نخل‌کشی در ابیانه، کرنی زنی در روستای بی‌بالان در رودسر گیلان و بیل‌گردانی خوسف در بیرجند خراسان جنوبی به نظرم آیین‌های خاص، جالب و متفاوتی هستند. البته آیین‌های جذاب و متنوع دیگری هم داریم مثل آیین‌های تعزیه‌خوانی در سراسر کشور (به‌ویژه در زواره)، آیین شاه‌حسین‌گویان آذری زبان‌ها، گل‌گیران در بیجار کردستان یا چهل‌منبر در خرم‌آباد لرستان و همچنین مراسم جالبی در روستای شیشوان در شهرستان عجب‌شیر آذربایجان‌شرقی که کمتر به آن توجه شده به نام پولکه (مشعل‌گردانی).

کتاب عاشورا در چهارگوشه ایران فقط تصویر است یا با روایت و شرح آیین‌ها همراه است؟

به نظر من بد نبود روایتی از آیین‌ها در کنار تصویر آنها می‌نشست، اما نظر ناشر این بود که مردم را درگیر کارهای پژوهشی و نوشتاری نکنیم و روایت کتاب فقط تصویری باشد.

از میان این انبوه عکس‌هایی که گرفته‌اید، چطور توانستید یک عکس برای هر منطقه انتخاب کنید؟

انتخاب بسیار سختی بود. من ۱۰ هزار عکس در آرشیوم از این آیین‌ها دارم، درحالی که فقط ۱۸۰ قطعه از آنها در کتاب منتشر شده و خیلی‌ها هم که جان کلام بوده، در کتاب نیامده است، به همین خاطر آرزویم این است که بقیه عکس‌ها در جلدهای دیگر کتاب به چاپ برسد و امیدوارم ناشرهای دیگر را هم متقاعد کنم از بقیه تصاویر در کتاب‌هایی با همین عناوین آیین‌های عاشورایی یا در کتاب‌هایی مرتبط استفاده کنند.

سوژه‌هایتان را چطور انتخاب می‌کردید؟ این‌که از کدام آیین در کدام شهر و روستا عکاسی کنید؟

خب قدیم‌ترها که اینترنت و اطلاعات حاضر و آماده حالا وجود نداشت، از طریق پژوهش‌های کتابخانه‌ای سوژه‌هایم را پیدا می‌کردم، بعد هم که اینترنت و جست‌وجوهای اینترنتی به کمکم آمد.

با هزینه شخصی سفر می‌کردید؟ چطور از پس هزینه‌ها برمی‌آمدید؟

تمام سفرهایم به‌جز سفر سال گذشته که سایه کرونا روی آیین‌های عزاداری هم سایه انداخته بود، با هزینه شخصی بود. خب طبیعتا اگر برنامه‌ریزی نباشد هزینه سفر بسیار سنگین می‌شود. یکی از برنامه‌های ما این بود که چندنفری سفر کنیم تا هزینه‌هایمان سرشکن شود یا با ماشین شخصی و اتوبوس تردد کنیم.

فرمودید سال گذشته و در کرونا هم عکاسی کرده‌اید. از کجا و چه مراسمی؟

عکسی بود از مراسم نخل‌گردانی در شهرستان جاجرم خراسان شمالی که اتفاقا وقتی رسیدم مراسم تمام شده بود و نخل لباس نداشت و جوان‌ها با ماسک همان نخل بدون لباس را سر دست گرفته بودند و عزاداری می‌کردند. این عکس نخل بدون لباس و جوان‌های ماسک‌زده اتفاقا یک عکس ویژه شد.

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۹۹۹

جدول عادی

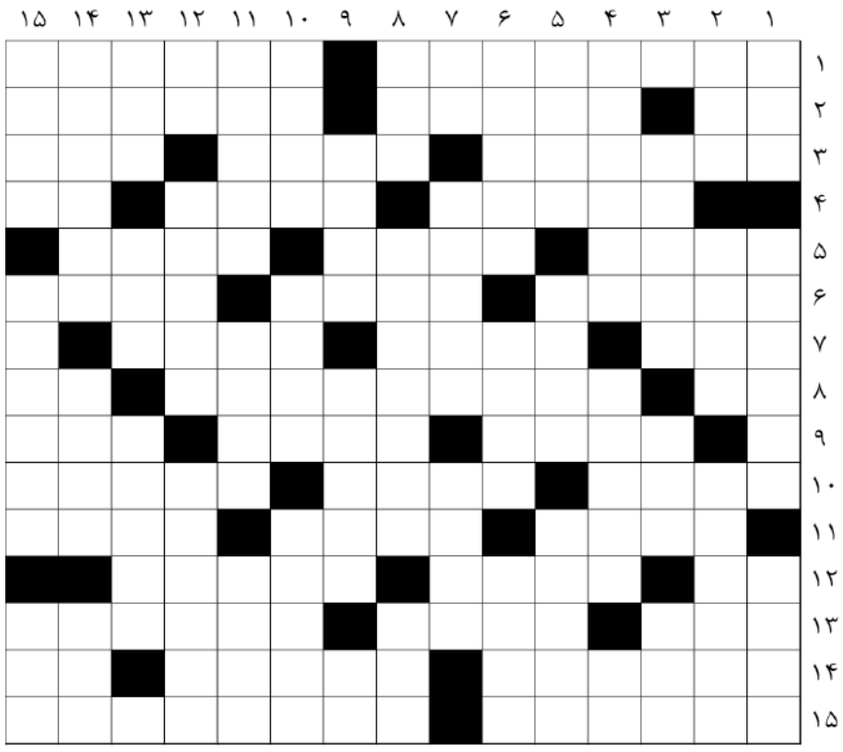

افقی: ۱) نام مستعار غلامحسین ساعدی، نویسنده ایرانی- یاری‌کننده ۲) پهلوان- دستبند زینتی- نوعی دستگاه مخابراتی ۳) گردهمایی سیاسی- سرزنش‌کننده- ابزار ۴) متنافر- از جهات اربعه- پول ژاپن ۵) ضرر- عاجز و درمانده- بهره‌مند ۶) نامتناسب و بی‌نظم- سرزمین- همسر گزیدن ۷) از اعمال حج- زبانه آتش- ایمان ۸) مشك- پادشاه زندیه که آغامحمدخان قاجار او را کشت- فلز سرخ ۹) فریاد شادی- سخن کوتاه و پرمعنا- تمرکز حواس ۱۰) ثبات- پوسیده- دارای جنبه داستانی ۱۱) نیکورو- گردهمایی- قلیل ۱۲) مخالف- پسر مازندرانی- مستراح ۱۳) بهره وام- کلیسای قدیمی اصفهان- جنگجوی قرون وسطی ۱۴) سنگی آذرین- یار لیلی- جدید ۱۵) توده انباشته شده از چیزی- اولین تمبر جهان در این کشور چاپ شد.

عمودی: ۱) یك دور از مسابقه والیبال- خنده از روی خشم و کینه- برخورد ناگهانی ۲) سرپرست- سبز تیره- ورزش ترکیبی از گلف و چوگان ۳) پی در پی بودن- متحیر- گازی برای تصفیه آب ۴) کامپیوتر- مخترع سینما- سرچشمه حیات ۵) شاداب- سوره سی و پنجم قرآن- جانور خیالی ترسناك ۶) صباغ- پوشش- تیغ موکت‌بری ۷) تخم‌مرغ انگلیسی- نوآوری- پاسبان قدیم ۸) دولت‌ها- سازی زهی- بی‌هوشی ۹) غریبه نیست- دارای اندازه و شکل یکسان- از موجودات قرآنی ۱۰) پدر مرده- شکل ظاهری- دومین پادشاه پیشدادی ۱۱) سرزمین هیتلر- چیره- تخمك ۱۲) مجرای خون- زبانی از خانواده زبان‌های هندواروپایی- ظرفیت شیمیایی ۱۳) چین و چروك پوست- سخنان بیمار تب‌دار- پارچه توری ۱۴) گردش زمین به دور خورشید را اثبات کرد- پای‌بند- شهری در آلمان ۱۵) مقابل آمدن- تایر خودرو- قوم آتیلا.

جدول ویژه

افقی: ۱) رمان مشهور جروم دیوید سلینجر- ماده پلاستیکی شکننده ۲) جانشین او- خبرگزاری کار ایران- فیلمی رمانتیك و کمدی ساخته وودی آلن ۳) بخیل- غربال- چاه عرب ۴) رجوع- از تیم‌های فوتبال باشگاهی ایتالیا- دریا ۵) نا به سامان- واحدی برای اندازه‌گیری وزن فلزات گران‌بها- کشور اروپایی عضو پیمان ناتو ۶) نوعی اردك- نوعی کفپوش- حنا ۷) چند رأی- گوشه‌ای در دستگاه همایون- ستاره‌شناس یونان باستان ۸) راه شاعرانه- تابلوی رنگ روغن مشهوری از ون‌گوگ- S۹) قطعه‌ای از زمین در گورستان- فریب- بافتن ۱۰) برداشت خاص- صمیمی- خصلت‌های نیکو ۱۱) قشون- میل جنسی- خاموش ۱۲) نشانه مفعول- نمایشنامه‌ای از شکسپیر- بدقواره ۱۳) دارای خرابی مختصر- پندار- گیاهی یك ساله از خانواده نعناع ۱۴) کسب روزی- فویل نازك برای طلاکوبی روی جلد کتاب- رها ۱۵) خواب نیمروزی- ورزشی رزمی.

عمودی: ۱) چسبناك به سبب آلوده شدن به ماده قندی و شیرین- جدایی- روزی‌دهنده ۲) زمین آماده کشت- گستاخ- ناشناخته ۳) دچار- گاو عربی- اقامتگاه مسافر ۴) آخرین نبرد ناپلئون بناپارت- دامن چین‌دار - ورزش کبدی ۵) رزمگاه بوکس- گل خیری- تفنگ سرپر قدیمی ۶) خوش‌منظره و باصفا- رنگ پوشش‌دهنده- از ملزومات خوشنویسی ۷) سنگریزه- غده سرطانی- نان محلی گیلان ۸) سر بی‌مو- کاتب- لیز و چسبناك ۹) احتمال خطر- خط‌القعر- شهرزیارتی ۱۰) از مشهورترین مکاتب نقاشی ژاپنی- قوم مغول- صندوق حمل جسد ۱۱) حزن- الهه عشق- نشان تجاری کالا ۱۲) حرف دهن‌کجی- میوه‌ای از خانواده بادام کوهی- شهر خیالی در انتهای مشرق عالم ۱۳) عطا- پرستار- درختی برگ ریز ۱۴) سرما خوردن- قاره ما- ژرف ۱۵) نیم‌گرم- یکپارچگی- اگرچه.

حل جدول عادی شماره ۵۹۹۸

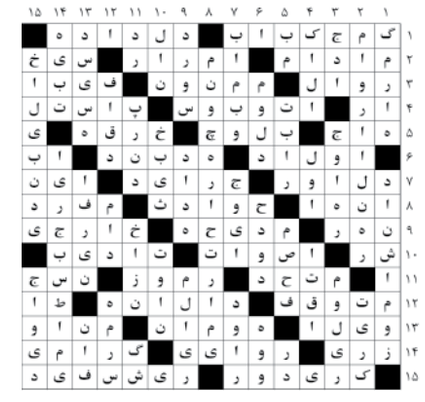

حل جدول ویژه شماره ۵۹۹۸

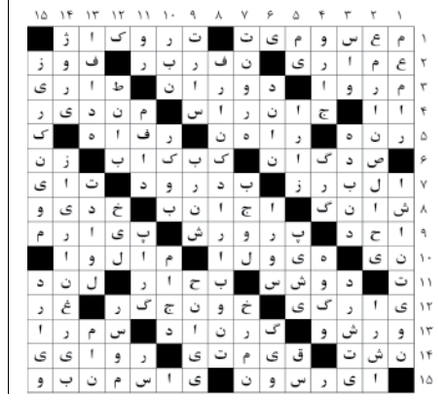

حل سودوکو ۳۹۱۰

۴	۳	۹	۸	۷	۶	۵	۲	۱
۶	۲	۷	۹	۵	۱	۸	۴	۳
۵	۸	۱	۴	۳	۲	۹	۶	۷
۷	۹	۶	۱	۲	۸	۴	۳	۵
۸	۴	۲	۳	۹	۵	۱	۷	۶
۳	۱	۵	۷	۶	۴	۲	۸	۹
۹	۷	۴	۲	۱	۳	۶	۵	۸
۲	۶	۳	۶	۸	۹	۷	۲	۴
۱	۵	۸	۵	۴	۷	۳	۹	۲

۵	۶	۸	۳	۹	۱	۲	۴	۷
۷	۳	۱	۲	۸	۴	۹	۶	۵
۲	۹	۴	۶	۵	۷	۸	۳	۱
۳	۴	۶	۷	۱	۹	۵	۲	۸
۹	۱	۲	۵	۳	۸	۴	۷	۶
۸	۵	۷	۴	۶	۲	۳	۱	۹
۴	۷	۹	۱	۲	۵	۶	۸	۳
۶	۲	۵	۸	۷	۳	۱	۹	۴
۱	۸	۳	۹	۴	۶	۷	۵	۲

۲	۱	۵	۹	۷	۴	۲	۱	۳
۸	۷	۶	۲	۵	۳	۶	۹	۷
۴	۳	۹	۱	۶	۸	۵	۴	۲
۹	۶	۱	۳	۲	۴	۷	۸	۵
۶	۸	۳	۶	۸	۱	۴	۹	۷
۳	۵	۷	۹	۵	۷	۳	۶	۲
۷	۹	۲	۴	۱	۶	۸	۵	۳
۵	۴	۸	۲	۹	۳	۱	۷	۶
۱	۶	۴	۵	۳	۷	۹	۲	۸

۹	۳	۵	۲	۷	۱	۸	۴	۶
۷	۸	۴	۵	۳	۶	۲	۱	۹
۱	۲	۶	۸	۹	۴	۵	۳	۷
۳	۱	۷	۹	۵	۸	۴	۶	۲
۸	۶	۹	۱	۴	۲	۷	۵	۳
۵	۴	۲	۷	۶	۳	۱	۹	۸
۶	۵	۳	۴	۲	۷	۹	۸	۱
۴	۷	۱	۳	۸	۹	۶	۲	۵
۲	۹	۸	۶	۱	۵	۳	۷	۴

۹	۶	۱	۳	۲	۴	۷	۹	۲
۳	۷	۵	۶	۸	۱	۹	۵	۳
۴	۲	۸	۹	۵	۷	۳	۶	۸
۴	۸	۶	۲	۷	۹	۵	۳	۱
۷	۲	۹	۴	۶	۵	۸	۱	۳
۳	۶	۵	۷	۹	۲	۴	۸	۶
۱	۹	۴	۸	۳	۶	۲	۷	۵
۸	۵	۷	۱	۴	۳	۶	۹	۲
۲	۳	۶	۵	۱	۹	۷	۴	۸

سودوکو ۳۹۱۱

برای حل جدول اعداد باید در هر مربع کوچك‌تر ۳ در ۳ هیچ عدد تکراری وجود نداشته باشد.
همچنین هیچ عددی در یك سطر یا ستون مربع بزرگ ۹ در ۹ تکرار نشده باشد.

			۶	۷	۳			
		۱		۸		۷		
	۷			۹			۴	
۵								۴
۳	۴	۷		۵		۲	۹	۱
۸								۷
	۶			۲			۱	
		۳		۴		۵		
			۳	۶	۵			

			۸	۳	۵			
		۳		۱		۸		
	۵			۹			۲	
۵								۳
۱	۳	۷		۸		۲	۹	۴
۲								۱
	۲			۵			۱	
		۹		۷		۵		
			۱	۶	۹			

			۳		۷			
						۶	۴	
۶								۵
۴	۸	۲		۹		۳	۶	۷
۷								۹
	۲			۸			۱	
		۱		۲		۶		۹
			۹	۱	۳			

			۵	۱	۹			
		۲		۷		۱		
	۵			۲			۳	
۲								۱
۷	۱	۸		۵		۴	۶	۳
۶								۲
	۲			۸			۱	
		۹		۴		۶		
			۱	۹	۷			

			۲	۳	۸			
		۴		۶		۵		
	۶			۵			۷	
۶								۵
۴	۸	۲		۹		۶	۳	۷
۷								۹
	۲			۸			۱	
		۱		۲		۷		
			۹	۱	۳			